

Tarbijakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. SISSEJUHATUS

1.1.Sisukokkuvõte

Tarbijakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu eesmärk on täpsustada ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni tulenevalt uutest tehnoloogiatest ja digitaalsetest võimalustest kaupade ja teenuste pakkumisel tarbijatele ning tõhustada karistusi tarbijate õiguste kaitseks kehtestatud õigusnormide rikkumise korral. Eelnõuga võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/2161 tehtud muudatused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 98/6/EÜ ja 2005/29/EÜ, et ajakohastada liidu tarbijakaitse norme ja tagada paremini nende täitmine¹. Lisaks muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/2161 ka nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83.

Kõnealuse direktiiviga muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ² ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutest ja täiendatakse seda artikliga karistuste kohta, mille kohaselt liikmesriigid peavad kehtestama karistusnormid direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike sätete rikkumise korral. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Muudetav direktiiv 98/6/EÜ³ reguleerib kauba hinna avaldamise teatavaid aspekte ja direktiivi täiendatakse artikliga karistuste kohta ning kehtestatakse täpsemad nõuded hinna alandamisest teavitamise kohta. Muudatustega direktiivis 2005/29/EÜ⁴ täpsustatakse ebaausate kaubandustavade regulatsiooni seoses internetipõhistes kauplemiskohtades teabe avaldamisega ning direktiivi 2011/83/EL⁵ muudatused on seotud digitaalse digisisu üleandmise ja digitaalsete teenuste osutamise lepingutega. Samuti lisatakse nimetatud direktiividesse artikkel karistuste kohta.

Eesti õigusesse on direktiivid 98/6/EÜ ja 2005/29/EÜ üle võetud tarbijakaitseadusega ning direktiivid 93/13/EMÜ ja 2011/83/EL on üle võetud võlaõigusseadusega (edaspidi ka VÕS). Tarbijakaitseaduses sisalduvad ka riikliku järelevalve meetmed ja väärtekaristused võlaõigusseadusest tulenevate tarbijaõiguse normide rikkumise lõpetamiseks, sealhulgas ka direktiividest 93/13/EMÜ ja 2011/83/EL tulenevate normide osas. Seega direktiivi täielikuks ülevõtmiseks muudetakse eraldi eelnõudega tarbijakaitseadust ja võlaõigusseadust. Direktiivi 2011/83/EL muudatused, välja arvatud artikkel karistuste kohta, võetakse üle võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõuga, mille töötab välja Justiitsministeerium.

Aastatel 2016 ja 2017 õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (*REFIT, Regulatory Fitness and Performance*) raames läbi viidud tarbijakaitsealase õiguse toimivuskontrolli tulemusel jõuti järeldusele, et tarbijakaitseõiguse tõhusat rakendamist pärsib tõeliselt tõhusate ja proportsionaalsete karistuste puudumine liikmesriikide õiguses, et liidusiseseid rikkumisi ära hoida.

Direktiivi 2019/2161 üheks eesmärgiks on tugevdada Euroopa Liidu (edaspidi EL) tarbijaõiguse jõustamist, arvestades ELi hõlmavate rikkumiste kasvavat ohtu, kuna

¹<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L2161&qid=1605611937542&from=ET>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A31993L0013&qid=1605612118912>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A31998L0006&qid=1605612456021>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32005L0029&qid=1605612716701>

⁵<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02011L0083-20180701&qid=1605613037031> (kättesaadavad seisuga 14.01.2021)

liikmesriikide õiguses ei ole veel tõeliselt tõhusaid ja proportsionaalseid karistusi, mis aitaks liidusiseseid rikkumisi ära hoida või mida rikkumise korral määrata. Hiljuti vastu võetud määrusega (EL) 2017/2394⁶ reguleeritakse liikmesriikide tarbijakaitseasutuste vahelist koostööd tarbijaõiguse piiriüleste rikkumiste käsitlemisel. Eelkõige keskendutakse selles laiaulatuslikele rikkumistele, mis kahjustavad tarbijaid mitmes liikmesriigis, ning liidu mõõtmega laiaulatuslikele rikkumistele, mis kahjustavad või tõenäoliselt võivad kahjustada tarbijate kollektiivseid huve vähemalt kahes kolmandikus liikmesriikides. Tarbijaõiguse rikkumise eest kohaldatavad karistused kogu ELis on erinevad ja Komisjoni mõjuhinnangu kohaselt sageli liiga leebed. Direktiiv seab liikmesriikidele kohustuse tagada võimalus laiaulatuslike rikkumiste korral trahvide määramiseks maksimumsuuruses vähemalt 4 % ettevõtja aastakäibest. Kui teave ettevõtja aastakäibe kohta ei ole kättesaadav, tuleb ette näha võimalus määrata trahve, mille maksimumsuurus on vähemalt 2 miljonit erurot.

Käesolev eelnõu ei sisalda sätteid kõrgendatud määraga karistuste kohta, mille määramise võimalus tuleks ette näha laiaulatuslike ja liidu mõõtmega laiaulatuslike rikkumiste korral. Seda põhjusel, et EL õiguses ettenähtud rahaliste karistuste ülevõtmiseks on Justiitsministeerium välja töötanud haldustrahvimenetluse seaduse eelnõu, millega luuakse Eesti õiguskorda uus haldussankstiooni liik – haldustrahv. Haldustrahvimenetluse seaduse eelnõu kohaselt sätestatakse eriseadustes konkreetseid õigusrikkumised, mille eest võib määrata haldustrahvi, koos võimaliku haldustrahvi määraga. Direktiivi 2019/2161 karistusi puudutavate artiklite ülevõtmine on võimalik pärast haldustrahvimenetluse seaduse eelnõuga kavandatava seaduse või karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõu vastuvõtmist, millega võimaldatakse rakendada senisest 400 000 eurost kõrgema määraga rahatrahvi.

Direktiivi 2019/2161 eesmärgiks on ka tarbijakaitse normide ajakohastamine ja kohandamine tulenevalt digitaalsete vahendite pidevast arengust. Tänapäevaks on oluliselt suurenenud veebipõhine kaubandus ning tarbija võimalused otsida kaubanduslikke pakkumisi veebipõhiste otsinguvõimaluste abil. Alati ei ole aga tarbijale selge ja läbipaistev, kuidas nende otsingu tulemusena esitatav järjestus kujuneb - kas isik, kellega nad internetipõhises kauplemiskohas lepingu sõlmivad, on kaupleja või teine tarbija, ja kas sõlmitud lepingule EL tarbijaõigus kohaldub. Seega, kui veebipõhise ostuga läheb midagi valesti, ei ole alati lihtne teha kindlaks, kes vastutab. Direktiivis nähakse ette täiendavad teavitamisnõuded, mille kohaselt tuleb tarbijatale esitada teavet peamiste parameetrite kohta, mille alusel kujuneb tarbija otsingu tulemusena esitatav järjestus, samuti internetipõhises kauplemiskohas pakkujaks oleva isiku õigusliku staatuse ning selle kohta, kas isikuga sõlmitavale lepingule EL tarbijaõigust kohaldatakse.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on koostanud ja keeleteoimetuse teinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tooteohutuse ja tarbijakaitse talituse nõunik Riina Piliste (tel 6256420, riina.piliste@mkm.ee). Eelnõu ettevalmistamisel osalesid ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tooteohutuse ja tarbijakaitse talituse juhataja Thea Palm (tel 6256436, thea.palm@mkm.ee) ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti tarbimiskeskonna osakonna juhataja Jaana Tael (tel 6201713, jaana.tael@ttja.ee) Eelnõu seletuskirja on koostanud Riina Piliste. Eelnõu õigusliku ekspertiisi teostas õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (tel 6256351, hendrick.rang@mkm.ee).

---

⁶<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02017R2394-20181203&qid=1605615064853>

1.3.Märkused

Eelnõuga muudetakse tarbijakaitseaduse 1. mail 2021. a jõustuvat redaktsiooni (RT I, 04.01.2021, 14). Eelnõu on seotud võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõuga, millega võetakse üle direktiivis 2019/2161 tehtud muudatused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/83/EL.

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõuga võetakse osaliselt üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/2161 tarbijakaitsenormide ajakohastamise ja nende parema täitmise kohta tehtud muudatused nõukogu direktiivis 93/13/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 98/6/EÜ, 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

2. SEADUSE EESMÄRK

Eelnõu seadusena jõustumise eesmärk on täpsustada ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni tulenevalt uutest tehnoloogiatest ja digitaalsetest võimalustest kaupade ja teenuste pakkumisel tarbijatele ning tõhustada karistusi tarbijate õiguste kaitseks kehtestatud õigusnormide rikkumise korral. Eelnõu seadusena jõustumisel võetakse Eesti õigusesse osaliselt üle direktiivis 2019/2161 tarbijakaitsenormide ajakohastamise ja nende parema täitmise kohta tehtud muudatused nõukogu direktiivis 93/13/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 98/6/EÜ, 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL.

Eelnõus täpsustatakse ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni, nähakse ette suurema rahatrahvi määramise võimalus tarbijate majandushuvide kaitseks kehtestatud normide rikkumise korral.

Kuna direktiivi siseriiklikusse õigusesse üle võtmine on liikmesriikidele kohustuslik, siis tuginedes hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lõike 2 punktile 2 ei ole eelnõu kohta koostatud väljatöötamiskavatsust ega kontseptsiooni.

3. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Eelnõu struktuur järgib kehtiva tarbijakaitseaduse struktuuri. Direktiivist 2019/2161 tulenevad sätted on lisatud seaduse asjakohastesse paragrahvidesse. Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Paragrahv 1 sisaldab muudatusi tarbijakaitseaduse (edaspidi TKS) ja paragrahvis 2 sätestatakse seaduse jõustumise aeg.

Paragrahvi 1 punktis 1 muudetakse TKS § 2 lg 1 punkti 3 ja 4 järgmiselt:

3) kaup – pakutav, müüdav või muul viisil turustatav asi, õigus või digitaalne sisu võlaõigusseaduse tähenduses;

4) teenus – pakutav, osutatav või muul viisil turustatav hüve ja digitaalne teenus võlaõigusseaduse tähenduses, mis ei ole kaup, või muu pakutav või tehtav sooritus;

Terminid digitaalne sisu ja digitaalne teenus sisustatakse VÕS-s vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2019/770 digisisu üleandmise ja digitaalsete teenuste osutamise

lepingute teatavate aspektide kohta⁷. Digitaalne sisu on andmed, mis on koostatud ja mis edastatakse digitaalsel kujul. Digitaalse sisu üleandmisele kohaldatakse teatud juhul VÕS müügilepingu regulatsiooni. Digitaalne teenus on teenus, mis võimaldab tarbijal digitaalsel kujul andmeid luua, töödelda, salvestada või neile juurde pääseda või teenus, mis võimaldab tarbija või muude digitaalse teenuse kasutajate digitaalsel kujul üles laaditud või loodud andmeid jagada või teha nendega muid toiminguid.

Direktiivi 2019/770 ülevõtmiseks vajalikud muudatused VÕS-s töötab välja ja esitab asjakohase eelnõu Justiitsministeerium. Direktiivi 2019/770 ülevõtmise tähtaeg on 1. juuli 2021 ja direktiivist tulenevaid nõudeid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022.

TKS-s on kasutatud termineid „kaup“ ja „teenus“. Kaubana mõistetakse pakutavat ja müüdavat asja või õigust ning teenusena pakutavat ja osutatavat hüve, mis ei ole kaup. Et tagada kooskõla TKS ja VÕS vahel ning selgelt välja tuua, et TKS kohaldub ka digitaalse sisu ja digitaalsete teenuste pakkumisele ja üleandmisele või osutamisele, on terminites „kaup“ ja „teenus“ ära toodud ka digitaalne sisu ja digitaalsed teenused. Seega TKS-s sisalduvat kauplemisvõtete regulatsiooni kohaldatakse sarnaselt iga kauba või teenuse, sh ka digitaalse sisu või digitaalsete teenuste pakkumisel tarbijale.

Paragrahvi 1 punktis 2 täiendatakse seaduse § 2 lõiget 1 punktidega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„7) internetipõhine kauplemiskoht – teenus, mis võimaldab tarbijatel sõlmida sidevahendi abil lepinguid teiste kauplejate või tarbijatega, kasutades selleks tarkvara, mida käitab kaupleja või mida käitatakse kaupleja nimel;

8) järjestus – kaupleja esitletud, reastatud või edastatud kaupadele või teenustele antud suhteline edemus.

Termin „internetipõhine kauplemiskoht“ on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 524/2013 tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise kohta⁸. Nimetatud määruses on internetipõhise kauplemiskoha puhul viidatud vaid veebisaidile, kuid senine määratlus vajab ajakohastamist ning tehnoloogianeutraalsemat sisustamist. Seetõttu on direktiivi 2005/29/EÜ muudatusega terminit „internetipõhine kauplemiskoht“ laiendatud ja sõna „veebisait“ asendatud sõnadega „tarkvara, sealhulgas veebisait, veebisaidi osa või rakendus“.

Internetipõhine kauplemiskoht on määratletud ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/1148⁹ võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse tagamise meetmete kohta, mis on Eesti siseriiklikku õiguskorda üle võetud küberturvalisuse seadusega. Küberturvalisuse seaduses on internetipõhine kauplemiskoht defineeritud kui infoühiskonna teenus, mis võimaldab TKS tähenduses tarbijal ja kauplejal sõlmida internetipõhise müügi- või teenuse osutamise lepingu kas internetipõhise kauplemiskoha veebisaidil või kaupleja veebisaidil, mis kasutab internetipõhise kauplemiskoha pakutavat andmetöötlusteenust. Direktiivis 2019/2161 toodud internetipõhise kauplemiskoha definitsioon on aga laiem ja tehnoloogianeutraalsem ning hõlmab lisaks veebilehele ka veebilehe osa või rakendust. Seetõttu ei saa internetipõhise kauplemiskoha definitsiooni puhul kasutada viidet küberturvalisuse seadusele, vaid tuleb sätestada TKS-s.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0770&qid=1605620615554>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0524&qid=1605169150497>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32016L1148&qid=1605680254566>

Internetipõhine kauplemiskoht on teenus, mis võimaldab tarbijatel sõlmida sidevahendi abil lepinguid, kasutades selleks tarkvara, sealhulgas veebilehte, veebilehe osa või rakendust, mida käitab kaupleja või mida käitatakse kaupleja nimel. Internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajaks on kaupleja, kes pakub tarbijatele internetipõhist kauplemiskohta. Internetipõhiseks kauplemiskohaks on nt sellised platvormid nagu booking.com, Amazon, eBay, Eestis osta.ee, Kaup24, Yaga.ee, Turg, Buduaar jt. Kui tavalise e-poe puhul on tarbijal võimalik sõlmida lepinguid ühe kauplejaga tema poolt hallataval veebilehel, siis internetipõhises kauplemiskohas on võimalik sõlmida lepinguid mitmete erinevate kauplejatega ja ka tarbijatega. Internetipõhises kauplemiskohas tarbija sõlmitava lepinguga seotud kohustused võivad olla jaotatud internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja ja internetipõhises kauplemiskohas kaupu või teenuseid pakkuva isiku vahel, vastavalt nende omavahelisele lepingule .

TKS-i täiendatakse terminiga „järjestus“. Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktides 18 ja 19 on selgitatud, et veebipõhiste otsingufunktsioonide abil kaubanduslike pakkumiste kuvamine veebipõhistes otsingutulemusetes, kas järjestuse kõrgemal kohal või silmapaistvas kohas, avaldab olulist mõju tarbijate tehinguotsustele. Järjestus viitab kauplejate pakkumiste suhtelisele edemusele või otsingutulemuste ajakohasusele, mida esitlevad, reastavad ja edastavad otsingufunktsioonide pakkujad. Otsingutulemuste järjestus tuleneb algoritmilise järjestuse, hindamis- või läbivaatamismehhanismide, visuaalsete märgistuste või muude esiletõstmisvahendite või nende kombinatsioonide kasutamisest. Kaubanduslik pakkumine, mida otsingutulemustes kuvatakse järjestuses kõrgemal kohal, võib oluliselt mõjutada tarbija tehinguotsust. Direktiivis 2019/2161 sisalduva ebaausate kaubandustavade direktiivi muudatusega defineeritakse mõiste „järjestus“ ja sätestatakse nõuded järjestuse esitamisele. Eelnõus kavandatakse asjakohased muudatused TKS-is.

Otsingutulemuste järjestuse esitamist reguleerib ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2019/1150 artikkel 5¹⁰. Nimetatud määrus reguleerib veebipõhiste vahendusteenuste ja otsingumootorite pakkujate kohustusi suhetes ärikasutajatega. Direktiivi 2019/2161 kohaselt laieneb see kohustus ka tarbijale pakutavate otsinguvõimaluste suhtes.

Direktiivis 2019/2161 sisalduv direktiivi 2011/83/EL muudatus näeb ette täiendavad teavitamise erinõuded, mis kehtivad internetipõhiste kauplemiskohtade kaudu sõlmitud lepingute suhtes. Üheks nõudeks on teabe esitamine peamiste parameetrite kohta, mis määravad kindlaks tarbija otsingu tulemusena esitatud pakkumiste järjestuse. Täiendavad teavitamise erinõuded sätestatakse võlaõigusseaduses.

Paragrahvi 1 punktis 3 muudetakse TKS § 7 pealkirja ja täiendatakse seda lisaks kauba hinna avaldamisele veel sõnadega „ja hinna avaldamisest teavitamine“.

Paragrahvi 1 punktis 4 täiendatakse TKS §-i 7 uue lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Kauba hinna alandamise teates näitab kaupleja hinna alandamisele eelnenud varasema hinna vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud nõuetele.

---

¹⁰<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02019R1150-20190711&qid=1605170658213>

Direktiiviga 2019/2161 muudetakse müügi- ja ühikuhinna direktiivi 98/6/EÜ¹¹, mis on siseriiklikusse õigusesse üle võetud TKS-i ning majandus- ja taristuministri 09.02.2016 määrusega nr 14 „Kauba ja teenuse hinna avaldamise nõuded“¹².

Direktiivis 2019/2161 sisalduva direktiivi 98/6/EÜ muudatusega sätestatakse nõue, et kauba hinna alandamise teates tuleb ära näidata varasem hind, kusjuures varasemaks hinnaks on kaupleja poolt kaubale kohaldatud madalaim hind vähemalt 30 päeva jooksul enne hinna alandamist. Ekspertgrupis on Komisjon selgitanud, et direktiivi võib tõlgendada nii, et sellega hoitakse ära kauba hinna alandamised enne, kui kaup on olnud pakkumisel vähemalt 30 päeva.

Kaupleja on hinnakujunduses vaba, kuid avaldatud teave hinna ja hinna alandamise kohta ei tohi olla tarbijaid eksitav. Kui kaupleja teavitab hinna alandamisest, peab teave olema tõene. Samuti peab olema tõene hinnaeelis, mida tarbijale lubatakse. Hind, millest allahindlust arvestatakse ja mida näidatakse varasema hinnana, peab olema hind, millega tarbijal oli võimalik samast müügikohast sama toodet osta enne hinna alandamist.

TKS § 7 lõike 1 kohaselt peab kaupleja kaupa pakkudes tegema tarbijale teatavaks kauba müügihinna. Müügihinnaks on tarbija tasutav lõpphind. Hinna alandamisest teavitamisel tuleb lisaks kauba müügihinnale ära näidata ka hinna alandamisele eelnenud varasem hind. Seda võib teha mitmel viisil, nt hinna alandamisel näidatakse ära uus alandatud hind ja kriipsutatakse läbi varasem hind. Oluline on, et tarbija saab teada nii uue kui varasema hinna, et hinnaeelise olemasolust paremini aru saada. Kui kaupleja pidevalt teavitab alandatud hinnast siis on tarbijal raske aru saada, kas selle alandatud hinna puhul ta ka tegelikult hinnaeelise saab. Direktiivi 98/6/EÜ muudatuse mõtte kohaselt peaks kaup olema nn tavahinnaga pakkumisel vähemalt 30 päeva enne kui teavitatakse selle hinna alandamisest. Teatud kaupade, nt kiiresti riknevad kaubad, või teatud turundusviiside korral on liikmesriikidel võimalik kehtestada erinorme. Need erinormid ja täpsemad nõuded hinna alandamisest teavitamisele kehtestatakse valdkonna eest vastutava ministri määrusega.

Paragrahvi 1 punktis 5 laiendatakse volitusnormi nõuete kehtestamiseks kauba hinna alandamisest teavitamise kohta. Volitusnorm sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Täpsemad nõuded kauba müügi- ja ühikuhinna avaldamise ning hinna alandamisest teavitamise kohta kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“; “

Direktiivis 2019/2161 sisalduva direktiivi 98/6/EÜ muudatusega sätestatakse nõue, et kauba hinna alandamise teates tuleb ära näidata varasem hind, kusjuures varasemaks hinnaks on kaupleja poolt kaubale kohaldatud madalaim hind vähemalt 30 päeva jooksul enne hinna alandamist. Liikmesriigil on aga võimalik kehtestada erinormid kiiresti rikneva või aeguva kauba jaoks ning 30-st päevast lühem ajavahemik kauba jaoks, mis on olnud pakkumisel lühema aja jooksul kui 30 päeva. Tulenevalt erinevate kaupade eripärast ning nende turustamisel hinna alandamisest teavitamisele erinormide kehtestamise võimalusest on mõistlik kehtestada kauba hinna alandamisest teavitamise täpsemad nõuded ministri määrusega. Seletuskirja lisas 2 on esitatud majandus- ja taristuministri 09.02.2016 määruse nr 14 „Kauba ja teenuse hinna avaldamise nõuded“ muutmise kavand.

Kauba hinna alandamisest teavitamise nõuete kehtestamisega sisuliselt täpsustatakse TKS § 16 lg 2 punktis 4 sätestatud, mille kohaselt ebaõige teabe esitamine hinnaeelise olemasolu kohta

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A31998L0006&qid=1605171501272>

¹² <https://www.riigiteataja.ee/akt/111022016017?dbNotReadOnly=true>

loetakse eksitavaks kauplemisvõtteks. Kauba hinna alandamisest teavitamise nõudeid kohaldatakse kaupade pakkumisel nii e-poodides kui tavalistes füüsilistes kauplustes.

Direktiiv 2019/2161 reguleerib vaid kauba hinna avaldamist ega laiene teenuse hinna avaldamisele. TKS-s sisalduva volitusnormi alusel on ministri määrusega kehtestatud nõuded ka teenuse hinna avaldamisele. Kuna tavaliselt kujuneb teenuse hind vastavalt tarbija tellimusele, siis ei ole teenuse lõpphinda reklaamifaasis alati võimalik välja tuua. Samuti oleks keeruline esitada teenuse varasemat hinda. Teenuse hinna alandamisest teavitamisele kohaldatakse TKS § 16 lg 2 punkti 4, mille kohaselt ei ole lubatud esitada tarbijatele eksitavat teavet teenuse hinna arvutamise aluste või konkreetse hinnaeelise olemasolu kohta. Täpsemaid nõudeid teenuse hinna alandamisest teavitamisele ei ole plaanis kehtestada.

Paragrahvi 1 punktis 6 muudetakse TKS § 13 lõike 2 teist lauset ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ebaausa kauplemisvõtte kasutamise tõttu kahju kandnud tarbijatel on õigus kasutada õiguskaitsevahendeid võlaõigusseaduses sätestatud tingimustel.

Muudatus tuleneb ebaausate kaubandustavade direktiivi 2005/29/EÜ lisatavast uuest artiklist, mille kohaselt ebaausa kaubandustava tõttu kahju kandnud tarbijatel peab olema juurdepääs proportsionaalsetele ja tõhusatele õiguskaitsevahenditele, sealhulgas hüvitisele kantud kahju eest või asjakohasel juhul hinna alandamisele või lepingu lõpetamisele.

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunkti 16 kohaselt tuleb liikmesriigil tagada õiguskaitsevahendite kättesaadavus ebaausate kaubandustavade tõttu kahju kandnud tarbijatele, et aidata kõrvaldada ebaausa kaubandustava kasutamise tagajärjed. Individuaalsete õiguskaitsevahendite selge raamistik hõlbustab eraviisilist õigusaktide täitmise tagamist. Tarbijal peaks olema võimalik nõuda kahju hüvitamist ja asjakohasel juhul hinna alandamist või lepingu lõpetamist proportsionaalsel ja tulemuslikul viisil. Liikmesriik võib ette näha ka muud õiguskaitsevahendid, nt parandamine või asendamine ja määrata kindlaks õiguskaitsevahendite kasutamise tingimused ja mõju. Õiguskaitsevahendite kasutamisel võib asjakohasel juhul võtta arvesse ebaausa kaubandustava raskust ja laadi, tarbija kantud kahju ja muid asjaolusid.

Kohustuse rikkumise korral kasutatavad õiguskaitsevahendid on sätestatud VÕS §-s 101 ning nende kasutamise tingimused §-des 108 kuni 118. Ebaausa kauplemisvõtte kasutamise tõttu kahju kandnud tarbijal on õigus kasutada õiguskaitsevahendeid VÕS-is sätestatud tingimustel. Muudatus TKS-is täna kehtivat olukorda õiguskaitsevahendite kasutamisel ei muuda.

Olukorras, kus tarbija on ebaausa kauplemisvõtte kasutamise tõttu saanud kuidagi kahjustada, on võimalik tal kasutada kõiki üldisi tsiviilõiguslikke vahendeid. See tähendab, et nõude esitamisel tuleks tarbijal endiselt ära näidata konkreetse õiguskaitsevahendi eeldused. Samas ei ole eraldi vaja ära näidata, et tegemist oli ebaausa kauplemisvõttega, vaid üldjuhul kvalifitseerub see näiteks lepingulises suhtes lepingu rikkumiseks või TsÜS-is sätestatud õiguskaitsevahendite puhul nt eksimuse või pettuse olukorraks. Selles mõttes kehtiv olukord ei muutu ning täiendavaid tõendamiskohustusi tarbijale juurde ei teki.

VÕS § 108 kehtib põhimõtteliselt kõigi lepinguliste ja olemasolevatest lepinguvälistest võlasuhetest tulenevate kohustuste täitmise kohta. Vastavalt VÕS §-le 1045 on kahju tekitamine õigusvastane, kui see tekitab seadusest tulenevat kohustust rikkuva käitumisega. Seadusest tuleneva kohustusena mõistetakse mistahes õigusnormi, millest tuleneb kahju tekitanud isikule kohustus käituda teatud viisil, st teha teatud tegu või hoiduda teatava teo

tegemisest. Ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni eesmärk on kaitsta tarbijate majandushuve ja vastavalt TKS-le on kauplejal keelatud kasutada ebaausaid kauplemisvõtteid.

Eesmärgiks on TKS-s selgelt sätestada, et tarbijal, kes on kandnud kahju seeläbi, et kaupleja kasutas ebaausat kauplemisvõtet, on õigus kasutada õiguskaitsevahendeid. Näiteks kui kaupleja on kasutanud agressiivset kauplemisvõtet ja selle tulemusena on tarbija sõlminud lepingu, mida ta muul juhul ei oleks teinud, on tarbijal õigus lepingu lõpetamisele.

Paragrahvi 1 punktis 7 täiendatakse TKS § 16 lõiget 4 punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) kauba turustamine identsena teistes liikmesriikides turustatava kaubaga, kui sellel kaubal on oluliselt erinev koostis või erinevad omadused, mis ei ole põhjendatud.“;

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktis 53 esitatud selgituse kohaselt on praktika näidanud, et ilma selgete säteteta ei ole turuosalistele ja pädevatele asutustele alati selge, millised kaubandustavad võivad olla ebaausad. Muudatusega reguleeritakse sõnaselgelt olukorda, kus ühes liikmesriigis turustatakse kaupa identsena kaubaga, mis on käibel teistes liikmesriikides, ehkki sellel kaubal on oluliselt erinev koostis või erinevad omadused. Pädevad asutused peavad hindama kaubandustava juhtumipõhiselt, võttes arvesse tarbijate suutlikkust selliseid kaupu kergesti eristada, samuti ettevõtja õigust kohandada sama kaubamärgi kaupu erinevatele geograafilistele turgudele õiguspärastel ja objektiivsetel põhjustel (nt siseriiklik õigus, tooraine kättesaadavus või hooajalisus, erineva kaalu või mahuga pakendid). Oluline on, et tarbijaid teavitatakse sellistest õigustatud erinevustest. Seejuures võib ettevõtja kauba õigustatud erinevuste kohta anda teavet erineval viisil, võimaldades tarbijale lihtsa juurdepääsu teabele. Eelistada tuleks alternatiive teabe esitamisele kaupade märgistusel.

TKS-i lisatava sätte kohaldamisel tuleb järgida ka valdkondlikke ja kaupade vaba liikumist käsitlevaid norme. Praktikast on kõnealuse ebaausa kauplemisvõtte kasutamist tuvastatud eelkõige seoses toidu turustamisega. Mõnede liikmesriikide järelevalveasutused on tuvastanud, et sama tootenimetuse all ja sarnases pakendis pakutakse erineva koostisega toidukaupu, mille põhjuseks on sageli riikide erinevad nõuded või erinevate piirkondade tarbijate maitse-eelistused või logistilised vajadused (nt soodsaim tootmise ja tooraine sisseostmise koht). Kuigi tootel olev märgistus vastab toote koostisele ja annab tarbijale täpse info selle koostise kohta, siis tootepakendi üldise välimuse järgi ei oska tarbijad neid erisusi eeldada.

Sama kaubamärgiga tooted võivad küll omaduste poolest erineda, kuid nende turustamine ei või toimuda viisil, mis võiks tarbijaid eksitada. Seda, kas kauplemisvõtet saab pidada eksitavaks ja seega ebaausaks, tuleb hinnata juhtumipõhiselt.

Ebaausate kaubandustavade direktiivi 2005/29/EÜ art 4 lõikes 3 ja põhjenduspunktis 10 on selgitatud, et ebaausate kaubandustavade direktiiv täiendab ebaausate kaubandustavade konkreetseid aspekte reguleerivaid muid EL-i õigusakte. Seega toimib direktiiv nn turvaabinõuna ja kui on olemas valdkonnapõhine või muu EL-i õigusakt, mille sätted kattuvad ebaausate kaubandustavade konkreetseid aspekte reguleerivate muude eeskirjadega, siis on need eeskirjad ülimuslikud ning neid kohaldatakse kõnealuste konkreetsete aspektide suhtes. . Seega tuleb ka TKS-i ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni kohaldamisel arvestada olemasolevaid valdkonnapõhiseid regulatsioone. Toidu valdkonnas kohalduks esmalt toiduvaldkonna regulatsioon, mille rakendamisel on pädevaks asutuseks Põllumajandus- ja Toiduamet. Kui toiduvaldkonna regulatsiooniga on mingid kauplemisvõtte aspektid reguleerimata, siis selles osas kohalduks toidu turustamisele TKS-i ebaausate kauplemisvõtete regulatsioon.

Paragrahvi 1 punktis 8 täiendatakse TKS § 16 lõiget 8 punktiga 11¹ järgmises sõnastuses:

„11¹) veebipõhise otsingufunktsiooni kaudu tehtud otsingu tulemuste esitamine selgelt avalikustamata makset või makstud reklaami, mis on tehtud selleks, et saavutada kauba või teenuse kõrgem koht otsingutulemuste järjestuses;“;

TKS § 16 lõikes 8 on loetletud kauplemisvõtted, mida alati ja kõigil asjaoludel peetakse eksitavateks ja mille kasutamine on keelatud. Seda loetelu täiendatakse punktiga 11¹, mille kohaselt on keelatud tarbija otsingu tulemusena järjestuse esitamine ilma selge teabeta, et kõrgem koht järjestuses on saavutatud tänu sellel eesmärgil tehtud maksele. Makse võib olla nii otsene kui kaudne. Sisult sarnaneb see säte TKS § 16 lg 8 punktis 11 sätestatuga, mille kohaselt on meedias keelatud reklaamtekstid kauba või teenuse müügi edendamiseks, kui teksti sisu või äratuntava kujutise või heli kaudu ei anta tarbijale teada, et kaupleja on selle eest maksnud.

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunkti 20 kohaselt peaksid olema keelatud kaubandustavad, mille puhul kaupleja annab tarbija veebiotsingule vastuseks teavet otsingutulemuste vormis, jättes selgelt avalikustamata makstud reklaami või makset, mis on tehtud konkreetselt selleks, et saavutada kauba või teenuse kõrgemat kohta otsingutulemuste hulgas. Kui kaupleja on veebipõhise otsingufunktsiooni pakkujale kauba või teenuse kõrgema koha eest otseselt või kaudselt maksnud, peab veebipõhise otsingufunktsiooni pakkuja tarbijaid sellest lühidalt, hõlpsasti kättesaadaval ja arusaadaval viisil ka teavitama. Kaudne makse võib seisneda näiteks selles, et kaupleja võtab otsingufunktsiooni pakkuja ees kohustusi, mille konkreetseks tulemiks on kõrgem koht järjestuses. Kaudne makse võib sisaldada suuremat vahendustasu tehingult ja erinevaid hüvitussüsteeme, mis toovad kaasa kõrgema koha paremusjärjestuses. Otsingufunktsiooni pakkuja poolt kauplejale pakutavate erinevate funktsioonide eest võetav tasu (nt loetellu kandmise tasu või liikmemaksud), mis ei ole ette nähtud järjestuses kõrgema koha saavutamiseks, ei loeta makstud reklaamiks või makseks kõrgema koha saavutamiseks.

Veebipõhist otsingufunktsiooni võivad pakkuda veebikauplejad, sh internetipõhised kauplemiskohad, otsingumootorid ja võrdlusveebilehed. Tarbijad eeldavad, et nende tehtud otsingu tulemusena kuvatakse neile nõ tegelikke tulemusi, mis on seotud nende päringuga ja põhinevad piisavalt erapooletutel kriteeriumitel. Sageli toimub aga otsingutulemuste järjestuse koostamine kolmandast isikust ettevõtjate tehtud maksete suuruse alusel, näiteks tasuline reastamine ja tasuline lisamine, mille puhul on ebaausate kaubandustavade direktiivi mõistes tegemist reklaamiga. Tasulise reastamise puhul maksavad kauplejad otsingufunktsiooni pakkujale selle eest, et nende veebileht või nende pakutavad kaubad või teenused paigutuks otsingutulemuste järjestuses ettepoole. Tasulise lisamise puhul maksavad kolmandast isikust kauplejad otsingufunktsiooni pakkujale selle eest, et neid või nende kaupu või teenuseid lisatakse otsingutulemuste järjestusse, kuhu nad ei satuks, kui tulemuste järjestuse ainus kriteerium oleks päringu asjakohasus.

Eelnõuga ei keelata otsingutulemuste reastamist kolmandast isikust kaupleja tehtud maksete suuruse alusel, kuid kehtestatakse nõue, et otsingufunktsiooni pakkuja, kes TKS alusel liigitub kauplejaks (so isik, kes tegutseb eesmärgil, mis on seotud tema majandus- või kutsetegevusega, nt veebipõhise vahendusteenuse pakkuja, internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja, võrdlusveebilehe haldaja), eristaks selgelt sellised otsingutulemused erapooletutest ja vaid päringu asjakohasuse kriteeriumil põhinevatest tulemustest.

Nt booking.com veebilehel otsingusõna sisestamisel kuvatakse otsingutulemusena järjestus ja sellega samas vaates on veebilehe ülemises osas avaldatud teade, et makstud komisjonitasu ja muud hüved võivad mõjutada majutusasutuse kohta otsingutulemustes. Booking.com veebilehe

näidet on kasutatud põhjusel, et selle internetipõhise kauplemiskoha teenuse pakkuja on võtnud omapoolsed kohustused EL liikmesriikide tarbijakaitseasutuste vahelise koostöö võrgustiku ees¹³.

Kui kaupleja pakub tarbijatele otsingufunktsiooni võimalust, kuid tulemuste järjestuse kuvamisel ei ole selgelt avaldatud, et parem koht järjestuses on saavutatud tänu kolmandast isikust kaupleja sellel eesmärgil tehtud maksele, on tegemist eksitava kauplemisvõtte kasutamisega. Asjakohane teave makstud reklaami või makse kohta peab olema esitatud selgelt ja mõistetavalt teabe edastamise vahendile kohasel viisil.

Paragrahvi 1 punktis 9 täiendatakse TKS § 16 lõiget 8 punktidega 24, 25 ja 26 järgmises sõnastuses:

„24) ürituse piletite edasimüümine tarbijale, kui kaupleja hankis piletid automaatseid oste võimaldavat tarkvaralahendust kasutades, eirates ühe isiku ostetavate piletite arvu piirmäära või muid piletite ostmisele kohaldatavaid norme;

25) väite, et arvustuse on esitanud kaup või teenust tegelikult kasutanud või selle ostnud tarbija, esitamise ilma, et kaupleja oleks kasutanud mõistlikke ja proportsionaalseid meetmeid selle kontrollimiseks;

26) tõele mittevastava tarbijaarvustuse või toetusavalduse esitamine või selle teisele isikule ülesandeks tegemine või tarbija arvustuse või tehtud toetusavalduse väärakasutamine kauba või teenuse reklaamimiseks.“;

Nimetatud sätetega võetakse üle direktiivi 2005/29/EÜ lisas tehtud muudatused. Direktiivi lisas on loetletud eksitavad kauplemisvõtted, mis alati ja kõigil asjaoludel on keelatud.

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunkti 50 kohaselt peaks olema keelatud müüa tarbijatele edasi kultuuri- ja spordiürituste pileteid, mis on hangitud, kasutades tarkvara nagu „botid“, mis võimaldab osta pileteid esmamüüja kehtestatud tehnilistest ülempiiridest suuremas mahus või eirates esmamüüja muid tehnilisi vahendeid, mille eesmärgiks on tagada piletite kättesaadavus üksikisikutele. Interneti robot ehk bot on algoritmide kogum, mis täidab automaatseid, korduvaid ning eelnevalt määratletud ülesandeid internetilehel. Edasimüügiks suuremas koguses piletite hankimine interneti robotit kasutamata ei ole olnud probleemiks, kuna selline tegevus on piletite esmamüüjale lihtsamini avastatav ja takistatav. Seetõttu kehtestatakse just nende piletite edasimüügi keeld, mis on hangitud erinevate tarkvaralahenduste abil. Keeld ei mõjuta muid riigisiseseid meetmeid kindlustamiseks üksikisikute juurdepääsu kultuuri- ja spordiüritustele, nt piletite edasimüügi hindade reguleerimine.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ei ole Eestis tuvastanud suuri probleeme seoses piletite müügi ja nende edasimüügiga. Seni ei ole Eestis peetud vajalikuks ka piletite edasimüügi hinna reguleerimist. TKS-i lisatava sätte kohaselt, kui kaupleja tegeleb spordi- või kultuuriüritusele piletite edasimüügiga ja hangib need piletid interneti roboti või muu automaatse vahendi abil, rikkudes piletite esmamüüja kehtestatud tingimusi, on tegemist ebaausa ja keelatud kauplemisvõttega.

TKS § 16 lõikesse 8 lisatava punktiga 25 keelatakse kauplejal kirjeldada kaupade või teenuste kohta esitatud arvustusi kui neid kaup või teenuseid tegelikult ostnud või kasutanud tarbijate

---

¹³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/live_work_travel_in_the_eu/consumers/documents/eu-wide_commitments_proposed_by_booking.com_.pdf

arvutusi, kui kaupleja ei rakenda mõistlikke ja proportsionaalseid meetmeid selle kontrollimiseks.

Paljud veebiplatvormid pakuvad tarbijatele võimalust anda teistele tarbijatele teada oma kogemustest kauba või teenuse või selle müüja või osutajaga. Seda tehakse e-poodides internetipõhises kauplemiskohas, otsingumootorites, spetsiaalsetel reisiveebilehtedel, võrdlusveebilehtedel ja sotsiaalvõrgustikes. Teise tarbija jagatud kogemus võimaldab tarbijal sellest õppida, teha kiiremaid ja paremaid tehinguotsuseid. Näiteks Ühendkuningriigi konkurents- ja turuamet avaldas 2015. aastal aruande veebihinnangute ja heakskiitude kohta, milles leiti, et veebihinnanguid kasutavad tarbijad peavad neid väärtuslikeks ja neid kasutab üle poole UK täiskasvanud tarbijatest.¹⁴

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktis 47 on selgitatud, et ostuotsuste tegemisel tuginevad tarbijad olulisel määral teiste tarbijate arvustustele ja toetusavaldustele. Kui kaupleja annab juurdepääsu tarbija arvustustele, peaksid nad tarbijaid teavitama sellest, kas nad rakendavad protsesse või menetlusi tagamaks, et avaldatud arvustused pärinevad tarbijatelt, kes on kaupu või teenuseid tegelikult ostnud või kasutanud. Kaupleja peaks andma teavet selle kohta, kuidas ta kontrollib, et arvustuse andjad on kaupa või teenust ostnud või kasutanud, samuti teavet selle kohta, kuidas arvustusi töödeldakse (nt kas avaldatakse kõik arvustused, nii positiivsed kui negatiivsed, kas arvustused on sponsitud või mõjutatud lepingulisest suhtest kauplejaga) Kui kaupleja ei ole võtnud mõistlikke ja proportsionaalseid meetmeid tagamaks, et arvustused pärinevad tarbijatelt, kes on kaupa või teenust ostnud või kasutanud, on sellekohase väite esitamine või sellise mulje loomine tarbijate eksitamine ja ebaaus kauplemisvõte, mis alati ja kõigil tingimustel on keelatud.

Pädev asutus hindab kaupleja rakendatud meetmeid, kasutades võrdlust parimate praktikatega või siis lähtudes olemasolevast standardist ISO 20488:2018 *Online consumer reviews: Principles and requirements for their collection, moderation and publication*.

Võimalused, kuidas kaupleja saab tagada, et arvustused pärinevad kaupa või teenust tegelikult ostnud või kasutanud tarbijalt võivad olla järgmised:

- broneeringu või tellimisnumbri sidumine arvamuse esitajaga;
- arvamuse esitajate registreerimise nõue;
- tehnilised vahendid arvamuse esitaja autentsuse kontrollimiseks (IP-aadressi kontroll; kontroll e-mailiga);
- selged reeglid arvustuse esitajatele, valearvustuste ja asjakohase teateta sponsitud arvustuste esitamise keeld;
- arvustuste sisu seire ja reageerimine kaebustele seoses kahtlaste arvustustega.

Samal ajal on ka oluline, et kaupleja ei takistaks ausate arvustuste esitamist. Üheks probleemseks kauplemisvõtteks on tarbijate negatiivsete hinnangute varjamine, avaldamata tarbijatele selgelt teavet selle kohta, et neile esitatakse vaid valik tarbijate hinnangutest. Selline tegevus võib olla eksitav tegevus, mis on vastuolus TKS § 16 lõikega 2 või eksitav tegevusetus vastavalt TKS § 16 lõikele 6. Kui tarbijate hinnangute või toetusavalduste esitamisel jäetakse petlik mulje, et esitatud on kõik tarbijate hinnangud või kui jäetakse avaldamata teave selle kohta, et esitatud ei ole kõik hinnangud, võib keskmine tarbija eeldada, et esitatud on kõik hinnangud ja teha tehinguotsuse, mida ta muul juhul ei oleks teinud. Säte ei

---

¹⁴

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/436238/Online_reviews_and_endorsements.pdf

keela otseselt kauplejal nt tema Facebooki lehel kustutada negatiivseid arvustusi. Kui kaupleja aga seda teeb, peab ta tarbijaarvustuste esitamisel sellest selgelt ja arusaadavalt teavitama.

TKS § 16 lõikesse 8 lisatava punktiga 26 keelatakse kauplejal esitada libaarvustusi ja väärkasutada tarbija arvustust.

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktis 49 on selgitatud, et kauplejal peaks olema keelatud tarbijate libaarvustuste ja -toetusavalduste esitamine (nt „meeldimised“ sotsiaalmeedias) või selle teisele isikule ülesandeks tegemine, et oma kaupu või teenuseid reklaamida. Samuti on keelatud manipuleerida tarbijate arvustuste ja toetusavaldustega, nt avaldada üksnes positiivseid arvustusi. Manipuleerimine võib toimuda ka sotsiaalmeedias tehtud toetusavalduste ekstrapoleerimise kaudu. Sel juhul kasutaja positiivne interaktsioon lingitakse teatava veebipõhise infosisuga või viiakse üle erinevale, ent seotud sisule, jättes mulje, et see kasutaja asub positiivsele seisukohale ka seotud infosisu suhtes.

Säte hõlmab kaupleja sellist praktikat, mille puhul kaupa või teenust tegelikult ostnud tarbijad saavad tasu positiivse arvustuse postituse eest, samuti positiivseid arvustusi tootvate nn „meeldimise tehaste“ kasutamist. Tarbijaarvustuse või toetusavalduse väärkasutamisega võib olla tegemist juhul, kui piiratakse juurdepääsu teatud arvustustele või moonutatakse nende esitlust.

Ühendkuningriigi tarbijaorganisatsiooni Which uuringus¹⁵ leiti, et libaarvustused mõjutavad oluliselt tarbijate valikuid. Üle 20% tarbijatest valis alternatiivsetest valikutest libaarvustuste mõjul halvemate omadustega toote.

Ebaausate kaubandustavade direktiivi ja TKS ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni kohaldatakse iga isiku suhtes, kes liigitub direktiivi ja TKS-i kohaselt kauplejaks. Paljude tarbijate hinnanguid edastavad veebiplatvormid, internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajad ja veebipõhiste teenuste vahendajad liigituvad või võivad liigituda kauplejateks.

Paragrahvi 1 punktis 10 täiendatakse TKS-i paragrahvi 16¹ järgmises sõnastuses

„§ 16¹. Kauplemisvõttega seotud väidete põhjendamine

Kaupleja peab tõendama tema kauplemisvõttega seotud faktiliste väidete täpsust. Kui kaupleja ei täida konkreetse juhtumi asjaolude põhjal talle riikliku järelevalve raames esitatud dokumendi või teabe esitamise nõuet ja ei esita tõendeid või esitab ebapiisavad tõendid, loetakse kauplemisvõttega seotud faktilisi väiteid ebatäpseteks.

Direktiivi 2005/29 art 12 näeb ette, et liikmesriigid annavad pädevatele asutustele ja kohtule õiguse menetluse raames küsida kauplejal tõendeid tema esitatud faktiliste väidete täpsuse kohta, kui selline nõue on konkreetse juhtumi asjaolude põhjal asjakohane ning lugeda kaupleja esitatud väited eksitavaks, kui ta tõendeid ei esita või esitatud tõendid on ebapiisavad. Tõendite küsimine on võimalik ka KorS § 30 ja HMS § 38 alusel, kuid nimetatud sätted ei reguleeri tõendite esitamata jätmise tagajärge.

Näiteks hinnaeelise kohta esitatud väite puhul peab kaupleja suutma tõendada, et enne hinna alandamist on ta pakkunud ja müünud kaupa kõrgema hinnaga ja tarbijale pakutav hinnaeelis ei ole eksitav, vaid tegelik.

---

¹⁵<https://www.which.co.uk/policy/consumers/5860/realfakereviews>

Paragrahvi 1 punktis 11 muudetakse TKS § 17 lõike 2 punkti 6 sõnastust ja jäetakse välja sõnad „ja kaebuste lahendamise“;

Muudatuse eesmärgiks on vähendada kaupleja teavitamiskoormust reklaamietapis ostukutse esitamisel. Vastavalt TKS § 17 lõikele 1 on ostukutse kaupleja kommertsteadaanne, milles on esitatud kauba või teenuse omadused ja hind ning selle põhjal on tarbijal võimalik ostu sooritada. TKS § 17 lg 4 loetleb olulise teabe, mille esitamine on ostukutse puhul nõutav. Sellest loetelust jäetakse välja teave kaebuste lahendamise kohta.

Direktiivi põhjenduspunktis 39 on selgitatud, et ostukutsele kohaldatavaid teavitamisnõudeid kohaldatakse juba kauba või teenuse reklaami etapis. Samal ajal on direktiivis 2011/83 tarbija õiguste kohta (siseriiklikusse õigusesse üle võetud VÕS-ga) samad ja ka muud üksikasjalikumad teavitamisnõuded ette nähtud lepingueelses etapis. Komisjon on välja toonud, et tarbijakaitse- ja turundusalase õiguse toimivuskontrolli tulemused näitasid, et teave kaebuste lahendamise korra kohta on kõige asjakohasem ja tarbijale vajalik vaid lepingueelses etapis. Kauba või teenuse reklaamimise etapis on see teave väheoluline. Seega ei ole kauba või teenuse reklaamimise etapis ehk siis ostukutse puhul enam nõutav teabe avaldamine kaebuste lahendamise korra kohta. Küll aga peab tarbija seda teavet saama lepingueelses etapis enne lepingu sõlmimist.

Paragrahvi 1 punktis 12 täiendatakse TKS § 17 lõiget 2 uue punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„8) internetipõhises kauplemiskohas pakutavate kaupade või teenuste puhul teave selle kohta, kas kaupa või teenust pakkuv kolmas isik on kaupleja või mitte, lähtuvalt kolmanda isiku avaldusest internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajale.“;

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktides 27 ja 28 on selgitatud, et internetipõhised kauplemiskohad peavad andma tarbijatele teavet selle kohta, kas kaupu või teenuseid pakkuv kolmas isik on kaupleja, st majandus- või kutsetegevuses tegutsev isik või mitte, lähtuvalt kolmanda isiku avaldusest internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajale. Kui kaupa või teenust pakkuv kolmas isik avaldab, et ei ole kaupleja, peab internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja esitama lühikese teate selle kohta, et isikuga sõlmitud lepingule ei kohaldu EL tarbijaõigus. Nimetatud teabe esitamise kohustus sätestatakse võlaõigusseaduses.

Internetipõhises kauplemiskohas täiendava teabe esitamise kohustus tuleneb ka direktiivis 2011/83 tehtud muudatusest, mis võetakse siseriiklikku õigusesse üle võlaõigusseadusega. Internetipõhisele kauplemiskohale lisandub VÕS-st tulenevalt täiendav kohustus esitada teavet selle kohta, kuidas lepingu täitmisega seotud kohustused on jaotatud kaupa või teenust pakkuva kolmanda isiku ja internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja vahel tulenevalt nende omavahelisest lepingust. Teave tuleb esitada selgelt ja arusaadavalt ning ei piisa teabe esitamisest üksnes lepingu tüüptingimustes või muudes lepingudokumentides.

TKS-i lisatava sätte kohaselt ei pea internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja kontrollima kolmandast isikust pakkuja õiguslikku seisundit, kuid peab nõudma internetipõhise kauplemiskoha kaudu pakkuvalt, et ta määratleks ennast kas kaupleja või muu isikuna. Kolmanda isiku suhtes kohaldatakse TKS § 16 lg 8 punkti 22, mille kohaselt on keelatud tõele mittevastava väite esitamine või muul moel vale mulje loomine, et isik ei tegutse majandus- või kutsetegevusega seotud eesmärgil või väärtalt enda esitlemine tarbijana.

Paragrahvi 1 punktis 13 täiendatakse TKS §-i 17 lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui tarbijale pakutakse võimalust otsida erinevate kauplejate või tarbijate pakutavaid kaupu või teenuseid päringu alusel, on oluliseks teabeks lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2

nimetatud teabele ka teave tarbija otsingu tulemusena esitatud kaupade või teenuste järjestust määravate peamiste parameetrite kohta ning nende parameetrite suhteline tähtsus teiste parameetritega võrreldes. Teave peamiste parameetrite ja nende tähtsuse kohta tehakse kättesaadavaks veebileidese osas, mis on vahetult ja kergesti ligipääsetav veebilehelt, kus päringutulemused on esitatud.

(2²) Käesoleva paragrahvi lõiget 2² ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.07.2019, lk 57) artikli 2 punktis 6 määratletud veebipõhiste otsingumootorite pakkujate suhtes.

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktides 21–23 on selgitatud, et tegemist on läbipaistvusnõuetega, mis on seotud otsingutulemuste järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetritega ja mida reguleerib ka EP ja nõukogu määrus (EL) 2019/1150 läbipaistvuse edendamisest veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks¹⁶. Kui nimetatud määruse eesmärgiks on tagada läbipaistvus internetipõhises kauplemiskohas kaupu või teenuseid pakkuvatele isikutele, siis direktiivi 2019/2161 asjakohase sätte eesmärgiks on tagada piisav läbipaistvus tarbijatele. Säte kohaldub internetipõhiste kauplemiskohtadele (nt booking.com, osta.ee, kaup24.ee) ja hinnavõrdluse veebilehtedele (nt hind24.ee, võrdle.ee). Säte ei kohaldu nendele e-kauplejatele, kes pakuvad või müüvad kaupu või osutavad teenuseid oma nimel enda hallatava veebilehe kaudu ja võimaldavad tarbijal teha otsinguid vaid tema pakutavate kaupade või teenuste hulgast tarbija valitavate erinevate parameetrite alusel (nt hind, suurus, värvus, populaarsus jne). Sätet ei kohaldata ka veebipõhiste otsingumootorite pakkujatele (nt Google ja Yahoo) nagu need on määratletud EP ja nõukogu määruse (EL) 2019/1150 artikli 2 punktis 6 ja kes pakuvad või edastavad pakkumiseks tarbijatele veebipõhiste otsingumootorite teenuseid. Nimetatud määruse artiklist 5 tuleneb veebipõhiste otsingumootori teenuste pakkujatele kohustus esitada peamised parameetrid, mis üksikult või kogumis on kõige olulisemad järjestuse kindlaksmääramisel.

Euroopa Komisjon on koostanud ka suunised läbipaistvuse kohta vastavalt EP ja nõukogu määrusele 2019/1150 (ELT, c 424, 8.12.2020, lk 1–24)¹⁷

Kauplejad, kes võimaldavad tarbijal otsida erinevate kauplejate või muude isikute pakutavaid kaupu või teenuseid, peavad esitama üldist teavet vaikumisi peamistest parameetritest, mis määravad tarbija otsingu tulemusena esitatud järjestuse, ning nende suhtelise tähtsuse teiste parameetritega võrreldes. Teave peab olema kokkuvõtlik, hõlpsasti nähtav ja vahetult kättesaadav. Parameetrite all mõistetakse üldisi kriteeriume ja protsesse, mis on hõlmatud järjestuse algoritmides või muudes mehhanismides. Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunkti 23 kohaselt peaksid kauplejad esitama järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite üldise kirjelduse, milles selgitatakse peamisi vaikeparameetreid, mida kaupleja kasutab, ja nende suhtelist tähtsust teiste parameetrite suhtes. Seda kirjeldust ei pea esitama kohandatud viisil iga üksiku otsingu kohta. Samuti ei pea kauplejad avaldama üksikasjalikku teavet oma järjestusmehhanismide ega algoritmide toimimise kohta

Säte kohaldub ka juhul, kui kaupleja võimaldab otsingut häälkäskluse abil (nt „digitaalse abimehe“ kaudu). Ka sel juhul peab olema avaldatud üldteave peamiste parameetrite kohta veebileidese konkreetses osas. Nt otsingutulemusena esitatud kaupade või teenuste või kauplejate järjestust esitaval veebilehel on püsivalt ja selgelt hüperlink tekstiga „Vaata siit,

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02019R1150-20190711&qid=1605861574478>

¹⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC1208\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC1208(01)&from=EN)

kuidas kujuneb järjestus“ (või muu sama mõtet kandev tekst), millele klõpsates jõuab tarbija järjestuse peamiste parameetrite üldise kirjelduseni.

Kui peamised parameetrid hõlmavad võimalust mõjutada järjestust kolmanda isiku poolt kauplejale makstava otsese või kaudse tasu eest, peab see parameetrite üldises kirjelduses olema välja toodud, samuti sellise tasu mõju järjestusele. TKS §-i 17 lisatav lõige 2¹ on tihedalt seotud TKS § 16 lõikesse 8 lisatava punktiga 11¹, kuna otsene või kaudne makse võib olla üheks peamiseks parameetrik. Sellisel juhul tuleb selgelt avalikustada, et kõrgem koht järjestuses on saavutatud otsese või kaudse maksega ning lisaks peab otsese või kaudse tasu võimalus ja selle mõju järjestusele sisalduma ka parameetrite üldises kirjelduses

Näiteks booking.com veebilehel otsingusõna sisestamisel kuvatakse otsingutulemusena järjestus ja sellega samas vaates on veebilehe ülemises osas püsivalt avaldatud teade, et makstud komisjonitasu ja muud hüved võivad mõjutada majutusasutuse kohta otsingutulemustes ning hüperlink tekstiga „Vaata lisaks“. Hüperlingile klõpsates jõuab tarbija kirjelduseni, kuidas kujuneb järjestus¹⁸.

Vaikimisi järjestuse peamiste parameetritena on nt booking.com kirjeldanud järgmisi parameetreid: isiku otsinguajalugu, otsingulehelt majutusasutuse lehele klikkimise määra, reisipakkuja pakkumiste bruto- ja netohulka, samuti reisipakkuja poolt talle makstavad tasud ja nende õigeaegne laekumine.

Paragrahvi 1 punktis 14 täiendatakse TKS §-i 17 lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui kaupleja teeb tarbijatele kättesaadavaks kaupade või teenuste kohta esitatud arvustused, peetakse oluliseks teavet selle kohta, kas ja kuidas kaupleja tagab, et arvustused on kaupa või teenust tegelikult kasutanud või ostnud tarbijatelt.“;

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktis 47 selgitatakse, et tarbija tehinguotsust mõjutavad üha enam teiste tarbijate arvustused ja toetusavaldused. Kui kaupleja võimaldab juurdepääsu tarbijaarvustustele, peab ta teavitama sellest, kas ta rakendab meetmeid või protsesse tagamaks, et arvustused pärinevad tarbijatelt, kes tegelikult on kaupa või teenust ostnud või kasutanud.

Kõnealune säte seondub eelnõu punktiga 8 ja TKS § 16 lõikesse 8 lisatava punktiga 25, mis keelab esitleda arvustusi, kui tegelike tarbijate või kasutajate poolt antud arvamusi või hinnanguid, kui kaupleja ei rakenda meetmeid või protseduure selle tagamiseks. Kui kaupleja esitab või teeb tarbijale kättesaadavaks isikute arvustusi, peab ta andma teavet selle kohta, kes on arvustuste andjateks - kas iga isik või üksnes tarbijad, kes on tegelikult kaupa või teenust ostnud või kasutanud. Seda teavet peetakse oluliseks teabeks ja see peab olema kergesti ning selgelt nähtav ning üheselt arusaadav. Näiteks võib kaupleja esitatud arvamuste juurde lisada püsivalt nähtava hüperlingi tekstiga „Vaata, kuidas käsitleme arvustusi“ (või muu sama mõtet kandev tekst) ja sellele klõpsates jõuab tarbija kirjelduseni, kuidas ja millistel tingimustel kaupleja arvustusi esitab.

Kui kaupleja väidab või petlikult jätab mulje, et tema poolt esitatud või kättesaadavaks tehtud arvustused on tarbijatelt, kes on kaupa või teenust ostnud või kasutanud, peab kaupleja selgelt teavitama ka tema poolt rakendatud meetmetest, millega ta tagab oma väite õigsust. Kui

---

¹⁸ https://www.booking.com/content/terms.et.html?aid=376448;label=bookings-name-OjGp7zu%2ANbCOmlcZGceB2QS438089838218%3Apl%3Aata%3Aap1%3Aap22%2C563%2C000%3Aac%3Aap%3Aaneg%3Aafi%3Atikwd-65526620%3Alp9061552%3Ali%3Adec%3Adm%3Appccp%3DUmFuZG9tSVYkc2Rllyh9YairvxL4WE14rLBL6qWjpyY;sid=73063b1ad9a61abc84dedf839c3710ee;srpvid=6771616612c000b8&#tcs_s8

kaupleja selleks vajalikke meetmeid või protsesse ei rakenda, ei saa ta väita ega jätta muljet, et arvustused on tegelikelt tarbijatelt.

Näiteks kui kosmeetikatooteid müüva veebikaupleja esilehel on kirjeldatud tarbijate positiivseid kogemusi stiilis „Parim toode, kunagi ei osta muid tooteid“ või „Pärast toote kasutamist kadusid kõik nahaprobleemid“ ilma arvustaja nimeta ja hiljem selgub, et nende arvustuste kirjutajaid ei ole olemas, on tegemist tarbijate eksitamisega ja selline tegevus on keelatud.

Eelnõus tarbija arvustuste esitamisele või kättesaadavaks tegemisele sätestatavate nõuete täitmise kontrollimine on keeruline ja eeldab pädevatele asutustele vajalike digitaalsete vahendite loomist ja arendamist, millele aitab kaasa ka Euroopa Komisjon. EP ja nõukogu tarbijakaitsealase koostöö määruse (EL) 2017/2394 rakendamise raames on Komisjon saavutanud, et EL liikmesriikides tarbijate huve kaitsvate õigusaktide jõustamise eest vastutavaks määratud pädevatel asutustel on kontakt Facebookiga ja kui kaupleja esitab seal kahtlase sisuga arvustusi, on pädeval asutusel võimalik esitada asjakohane teade Facebookile.

Paragrahvi 1 punktis 15 muudetakse TKS §-i 68 ja sõnastatakse järgmiselt:

*„(1) Kauba realiseerimistähtaja, märgistuse või kasutusjuhendi kohta või kauba või teenuse hinna avaldamise või kauba hinna alandamisest teavitamisele kehtestatud nõuete, samuti teiste kauba müügile või teenuse osutamisele kehtestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“;*

Muudatuse eesmärgiks on laiendada väärteokoosseisu ka nende nõuete rikkumise hõlmamiseks, mis tulenevalt direktiivist 2019/2161 sätestatakse kauba hinna alandamisest teavitamisele. Samuti suurendatakse juriidilise isiku maksimaalset karistustmäära 400 000 euroni.

Alates 1.01.2015 võib karistusseadustiku kohaselt kohtuväline menetleja määrata rahatrahvi kuni 400 000 eurot. Kuni selle ajani oli kohtuvälise menetleja määratava rahatrahvi ülempiiriks 32 000 eurot. Karistusmäärad TKS-s on jäänud kuni 2015. aastani kehtinud maksimaalse trahvimäära tasemele. Rahatrahvi madal ülemmäär ei taga üldpreventiivset eesmärki ega järgi põhimõtet, et õigusrikkumise toimepanemine ei annaks võimalust tulu teenimiseks

Kehtivas TKS-is on kauba või teenuse hinna avaldamise nõuete rikkumise eest juriidilisele isikule ette nähtud rahatrahv kuni 3200 eurot. Ilmselgelt ei ole see piisavalt mõjus, et tagada kauplejate õiguskuulekas käitumine ja hoida ära tarbijate majandushuve kahjustavad tegevused. Seda eriti suuremate kauplejate puhul, kelle käibed ulatuvad sadadesse miljonitesse eurodesse aastas. Näitaks 2018. aastal oli Tallinna Kaubamaja Grupp AS käive 683,97 miljonit eurot.¹⁹

Hinna avaldamise nõuete ja hindade alandamisest teavitamise nõuete rikkumine võib mõjutada väga paljude tarbijate majanduskäitumist, mille tulemusel teevad tarbijad tehinguotsuseid, mida nad muul juhul ei oleks teinud ja mis põhjustavad tarbijale majanduslikku kahju. Iga üksiku tarbija majanduslik kahju ei pruugi olla suur, kuid arvestades mõjutatud tarbijate võimalikku suurt arvu, siis õiguserikkumisest teenitav võimalik tulu võib olla märkimisväärne.

¹⁹ <https://www.aripaev.ee/borsiuudised/2019/01/24/tallinna-kaubamaja-kasum-vahenes>

Eelnõu § 1 punktis 14 sätestatakse kauba ja kauba müügi ning teenuse osutamise kohta kehtestatud nõuete rikkumise eest määratava karistuse ülempiiriks 200 trahviühikut füüsilisele isikule ning kuni 400 000 eurot juriidilisele isikule.

Direktiivi 2019/2161 artiklis 2 sisalduv direktiivi 98/6/EÜ muudatus ja lisatud artikkel 8 karistuste kohta kohustab liikmesriike kehtestama proportsionaalsed ja tõhusad karistusnormid, kuid ei näe ette kõrgendatud karistumäärade kehtestamist seoses laiaulatuslike rikkumistega.

Paragrahvi 1 punktides 16, 17 ja 18 muudetakse vastavalt TKS §-des 69, 70, 70¹, 71, 72, 72¹, 72² ja 72³ kehtestatud juriidilisele isikule määratava rahatrahvi ülemmäära. TKS §-69 sätestatud rikkumise eest (tarbijale kauba müümisel või teenuse osutamisel alakaalumise, alamõõtmise või hinna vale arvutamise eest) kehtestatakse rahatrahvi ülemmääraks 40 000 eurot ja ülejäänud nimetatud paragrahvides kehtestatakse rahatrahvi ülemmääraks 400 000 eurot.

Muudatus tehakse eesmärgiga paremini tagada tarbijakaitsenormide täitmine. Rahatrahvi määramisel lähtub kohtuväline menetleja väärtemenetluse seadustikus sätestatust ning võtab arvesse karistust kergendavad ja raskendavad asjaolud. Väärteovastutuse rakendamine on põhjendatud õiguserikkumiste korral, millega on kahjustatud tarbijate kollektiivseid majandushuve ja mida ei ole võimalik haldussunniga korvata ega ära hoida

Direktiivi 2019/2161 põhjenduspunktis 3 on märgitud, et liikmesriikide õiguses on veel puudusi seoses tõeliselt tõhusate ja proportsionaalsete karistustega, mis aitaksid liidusiseseid rikkumisi ära hoida või mida määrata rikkumise korral. Karistusi käsitlevad liikmesriikide õigusnormid erinevad liidu lõikes märkimisväärselt ja kõik liikmesriigid ei ole taganud, et laiaulatusliku rikkumise või liidu mõõtmega laiaulatusliku rikkumise eest vastutavatele kauplejatele saaks määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid trahve. Põhjenduspunkti 10 kohaselt peaks liikmesriigid kehtestama karistuste osana trahvid laiaulatuslike rikkumiste ja liidu mõõtmega laiaulatuslike rikkumiste eest. Trahvide hoiatava mõju tagamiseks peaksid liikmesriigid kehtestama selliste rikkumiste eest oma õiguses trahvi, mille maksimumsuurus on vähemalt 4% kaupleja aastakäibest või vähemalt 2 miljonit eurot.

Direktiivi põhjenduspunkti 11 kohaselt tuleks karistuse määramisel võtta asjakohaselt arvesse rikkumise laadi, raskusastet ja kestust ning karistuse määramine peaks olema proportsionaalne ja kooskõlas kohaldatavate menetluslike tagatistega. Karistuste määramise õigusi peaksid pädevad asutused saama kasutada kas omal algatusel, pöördudes muu ametiasutuse poole või pöördudes kohtusse. Põhjenduspunktis 13 on selgitatud, et nõue määrata trahv, mille suurus on vähemalt 4% kaupleja aastakäibest, ei laiene liikmesriigi muude täiendavate õigusnormide suhtes, millega reguleeritakse perioodilisi karistusmaksmeid, mis määratakse otsuse, korralduse, ajutise meetme või muu meetme järgimata jätmise eest.

Direktiivi 2019/2161 mõjuanalüüsis²⁰ on Komisjon välja toonud liikmesriikides tegelikult määratud kõrgeimad trahvimäärad ebaausate kaubandustavade kasutamise eest. Näiteks on ebaausate kaubandustavade kasutamise eest määratud rahatrahv 135 000 eurot Taanis, 200 000 eurot Rootsis, 300 000 eurot Hollandis, 500 000 eurot Prantsusmaal, 5 000 000 eurot Itaalias.

Direktiivi 2019/2161 artiklis 3 ebaausate kaubandustavade direktiivis tehtud muudatuste kohaselt liikmesriigid tagavad, et direktiivi alusel vastu võetud õigusakti sätete rikkumise korral, kui rikkumine on laiaulatuslik, on võimalik määrata trahvi, mille maksimumsuurus on

---

²⁰

file:///V:/Siseturuosakond/Talitused/Tooteohutuse%20ja%20tarbijakaitse%20talitus/Vanad%20talitused/Tarbij a-%20ja%20konkurentsipoliitika%20talitus/Oma/New%20Deal/185%20mõjuhindang-karistused%20ST07876-AD02.EN18.pdf

vähemalt 4% ettevõtja aastakäibest asjaomasest liikmesriigis või liikmesriikides, või kui teave käibe kohta ei ole kättesaadav, siis määrata trahve, mille maksimumsuurus on vähemalt 2 miljonit eurot.

Eeltoodud arvestades on TKS §-des 70, 70¹, 71, 72, 72¹, 72² ja 72³ suurendatud juriidilisele isikule määratava rahatrahvi ülemmäär 400 000 euroni, mis on karistusseadustiku kohaselt kohtuvälise menetleja poolt määratava rahatrahvi ülempiir.

Paragrahvi 1 punktis 19 täiendatakse TKS-i uute §-dega 74¹ ja 74² järgmises sõnastuses:

„§ 74¹ Ebamõistlikult kahjustava lepingutingimuse kasutamine

(1) *Võlaõigusseaduse §-s 42 sätestatud ebamõistlikult kahjustava tüüptingimuse kasutamise eest –*

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) *Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –*
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 74². Võlaõigusseaduses sätestatud nõuete rikkumine

(1) *Võlaõigusseaduse §-des 28¹, 48 ja 48¹, § 49 lõikes 2³, §-des 54–55, § 56 lõikes 2⁴, § 56¹, §-des 62¹ ja 62² sätestatud kohustuse rikkumise eest –*
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) *Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.*

Direktiivist 2019/2161 tuleneb liikmesriikidele kohustus näha ette karistusnormid direktiivist 93/13/EMÜ ja direktiivist 2011/83/EL tulenevate nõuete rikkumise eest. Samuti peavad liikmesriigid nimetatud direktiividest tulenevate nõuete laiaulatusliku rikkumise ja liidu mõõtmega laiaulatusliku rikkumise eest kehtestama oma õiguses trahvi, mille maksimumsuurus on vähemalt 4% kaupleja aastakäibest või vähemalt 2 miljonit eurot.

Kehtivas TKS-is ei ole ette nähtud väärtekoosseisu ega karistust tarbijaid ebamõistlikult kahjustava lepingutingimuse kasutamise eest. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile on antud õigus riikliku järelevalve korras hinnata lepingutingimuse ebaõiglust ning teha ettekirjutus ebaõiglaseks hinnatud lepingutingimuse kasutamise lõpetamiseks ja edasisest rikkumisest hoidumiseks. Ettekirjutuse mittetäitmisel on võimalik rakendada sunniraha 9600 eurot.

TKS § 65 lõike 3 kohaselt on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil õigus pöörduda ka hagiga maakohtusse ning nõuda kauplejalt ebamõistlikult kahjustava tüüptingimuse kasutamise lõpetamist.

Direktiivi 2019/2161 ülevõtmiseks kavandatakse eelnõus kehtestada asjakohased väärtekoosseisud. Direktiivi põhjenduspunktis 14 on märgitud, et karistusi peaksid saama määrata haldusasutused ja kohtud, kui müüja või teenuse osutaja kasutab lepingutingimusi, mis on liikmesriigi õiguse kohaselt sõnaselgelt määratletud kui ebaõiglased sõltumata asjaoludest või kui müüja või teenuse osutaja kasutab lepingutingimusi, mis on lõpliku siduva otsusega tunnustatud ebaõiglaseks. Liikmesriigid võivad otsustada, et ka haldusasutusel on õigus

tuvastada lepingutingimuse ebaõiglus. Samuti võivad liikmesriigi haldusasutus ja kohus määrata karistuse sama otsusega, millega tunnistatakse lepingutingimused ebaõiglaseks.

Kehtiva TKS § 65 lõike 2 alusel on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve ameti peadirektoril või tema volitatud ametiisikul õigus teha ettekirjutus ja nõuda kauplejalt, kes on rikkunud VÕS §-s 42 sätestatud, rikkumise lõpetamist ja edasisest rikkumisest hoidumist. Eelnõus kavandatava muudatusega antakse ametile õigus määrata vajadusel karistus ebaõiglaseks tunnistatud lepingutingimuse kasutamise eest.

Tüüptingimused ning ebamõistlikult kahjustavad lepingutingimused on reguleeritud VÕS §-des 35 kuni 45. VÕS §-i 42 lõikes 3 on loetletud tüüptingimused, mis on ebamõistlikult kahjustavad lepingus, mille teiseks pooleks on tarbija. Tegemist ei ole lõpliku loeteluga ja tüüptingimuse ebamõistlikkuse tuvastamine eeldab tingimuse kasutamise asjaolude hindamist. VÕS-is ei ole sätestatud eraldi loetelu tüüptingimustest, mis oleks sõnaselgelt määratletud kui ebaõiglased sõltumata asjaoludest.

TKS-i lisatava §-ga 74² nähakse ette vääртеokoosseis nõuete rikkumise eest, mis tulenevad tarbija õiguste direktiivist 2011/83/EL. VÕS §-s 28¹ on sätestatud tasu nõudmise piirangud tarbijaga sõlmitava lepingu puhul, §-des 48 ja 48¹ on sätestatud tarbija lepingueelse teavitamise ja teabe kinnitamise nõuded väljaspool ärruume sõlmitavate lepingute puhul, § 49 lõikes 2³ on sätestatud kaupleja kohustus saata tarbijale kinnitus taganemisavalduse kättesaamise kohta, kui tarbija saadab taganemisavalduse ettevõtja veebilehelt, §-des 54–55 on sätestatud lepingueelse teavitamise ja teabe kinnitamise kohustus sidevahendi abil sõlmitavate lepingute puhul ning nõuded lepingu sõlmimisele telefonitsi, § 56 lõikes 2⁴ on sätestatud kaupleja kohustus saata tarbijale kinnitus taganemisavalduse kättesaamise kohta, kui tarbija saadab taganemisavalduse ettevõtja veebilehelt, § 56¹ näeb ette ettevõtja kohustused tarbijapoolsel lepingust taganemisel, §-des 62¹ ja 62² on sätestatud nõuded arvutivõrgu abil lepingu sõlmimisele tarbijaga.

Eelnimetatud nõuete rikkumise eest nähakse ette rahaline karistus kuni 300 trahviühikut ja juriidilisele isikule kuni 400 000 eurot.

Paragrahvi 1 punktis 20 muudetakse TKS § 75 lõike 3 sõnastust ja laiendatakse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kui kohtuvälise menetleja pädevust ka TKS-i lisatavate uute vääртеokoosseisude osas.

Paragrahvi 1 punktis 21 täiendatakse seaduse normitehnilist märkust ja lisatakse viide EP ja nõukogu direktiivile (EL) 2019/2161.

Paragrahvis 2 kehtestatakse seaduse jõustumine. Eelnõu jõustumine seadusena on kavandatud 2022. aasta 28. maist. Jõustumise tähtaeg tuleneb direktiivi 2019/2161 kohaldamisest alates 28. maist 2022.

4. EELNÕU TERMINOLOOGIA

Eelnõus kavandatakse TKS-i täiendamist kahe uue terminiga „internetipõhine kauplemiskoht“ ja „järjestus“. Mõlemad terminid tulenevad direktiivi 2019/2161 artiklist 3, millega muudetakse ebaausate kaubandustavade direktiivi 2005/29/EÜ artiklit 2 ning lisatakse punktid m) ja n), milles defineeritakse mõisted „järjestus“ ja „internetipõhine kauplemiskoht“. Kõnealused terminid lisatakse ka TKS § 2.

Uued terminid on vajalikud, kuna neid kasutatakse eelnõus kavandatavate nõuete kirjeldamisel ja kohaldamisel.

5. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Eelnõu on kooskõlas EP ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/2161. Eelnõus ei ole vastuolusid Euroopa Liidu teiste õigusaktidega.

Eelnõu ning eespool nimetatud direktiivi sätete vastavustabel on esitatud seletuskirja lisan 1.

6. SEADUSE MÕJUD

Seaduse eesmärk on tarbijakaitsenormide ajakohastamine, nende parema täitmise tagamine ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2019/2161 osaline ülevõtmine. Direktiivi 2019/2161 artikkel 4, millega muudetakse direktiivi 2011/83/EL, ülevõtmine Eesti siseriiklikku õigusesse on kavandatud võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõuga, mille koostajaks on Justiitsministeerium.

Eelnõu puudutab veebipõhiste vahendusteenuste osutajaid, eelkõige internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajaid ja võrdlusportaalide haldajaid, kes võimaldavad tarbijatel sõlmida sidevahendi abil lepinguid teiste kauplejate või tarbijatega ja pakuvad tarbijatele võimalust veebipõhise otsingufunktsiooni kaudu otsida erinevate kauplejate või muude isikute pakutavaid kaupu või teenuseid võtmesõna, fraasi või muu sisendi vormis päringu alusel.

Eelnõu mõjutab ka neid veebikauplejaid, kes võimaldavad tarbijal tutvuda kauba, teenuse või kaupleja kohta teiste tarbijate poolt esitatud hinnangute ja arvamustega.

Samuti puudutab eelnõu tarbijaid, kes teevad tehinguid internetivõrgu või mobiilirakenduste vahendusel, internetipõhistes kauplemiskohtades ning kasutavad neile pakutud võimalusi otsida erinevate kauplejate või teiste tarbijate pakutavaid kaupu või teenuseid.

Eelnõu omab mõju ka Tarbijakaitsese ja Tehnilise Järelevalve Ametile, kelle ülesandeks on teostada järelevalvet TKS-s ja VÕS-s tarbijate kaitseks sätestatud nõuete täitmise üle ning suurendada nii tarbijate kui kauplejate teadlikkust nendest nõuetest.

Kehtiva seadusega võrreldes on eelnõus järgmised mõju avaldavad olulisemad muudatused:

- 1) laiendatakse veebikaupleja teavitamiskohustusi seoses tarbija otsingu tulemusena esitatava järjestuse kujunemisega, seoses teabega tarbijahinnangute ja -arvamuste tõepärasuse kohta ning teabega internetipõhises kauplemiskohas kaupu või teenuseid pakuvate isikute õigusliku staatuse kohta;
- 2) sätestatakse suuremad karistused tarbijakaitsenormide rikkumise eest.

Eelnõuga kavandatavatel muudatustel ei ole mõju riigi julgeolekule ja välissuhtlusele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule, avaliku sektori kuludele ja tuludele ega sotsiaalset mõju. Kavandatavatel muudatustel on väike mõju majandusele.

Muudatusel 1, mille kohaselt kohustatakse veebikauplejaid esitama tarbijatele täiendavat teavet, on mõju majandusele ja mõjutatavateks sihtrühmadeks on tarbijad ning veebikauplejad. Mõju tarbijatele on kaudne. Tarbijatele esitatav täiendav teave võimaldab neil teha kiiremaid ja teadlikumaid ning majanduslikult kasulikumaid tehinguotsuseid. Eeldatavalt tõuseb tarbijate kindlustunne ja väheneb võimalik majanduslik kahju.

Komisjoni mõjuanalüüsis²¹ on välja toodud, et kui tarbijad saaks teavet selle kohta, milline on interpõhises kauplemiskohas kaupu või teenuseid pakkuvate isikute õiguslik staatus siis suurendaks see tarbijate oste 47%. Tarbijate ostude arv suureneks 115% võrra, kui tarbijad saaksid teavet, et neile esitatud järjestuse aluseks on vaid hästituntud parameetrid nagu populaarsus.

2018. aastal oli 73.2% Eesti tarbijatest teinud tehinguid interneti vahendusel²². Peamiselt olid need seotud piletite ostmisega ning vaid vähesel määral kaupade ostmisega, kusjuures toidukaupu interneti vahendusel peaaegu ei ostetud. Tänapäevaks on see protsent kindlasti suurenenud ja olulise tõuke e-kaubandusele on andnud COVID-ga seotud uus olukord. Maksekeskuse analüüs näitab, et kasvanud ei ole mitte ainult tehingumahud, vaid ka internetis ostlejate arv. Kui 2019. aasta sügisel oli unikaalsete pangakontode arv, millelt tehti makseid Eesti e-poodidele, suurusjärgus 110 000, siis 2020. aasta oktoobris oli see juba 160 000.²³

Muudatusest on otseselt mõjutatud veebikauplejaid, kes oma tegevuses võimaldavad tarbijatele otsingufunktsiooni kasutamist, juurdepääsu teiste tarbijate hinnangutele ja arvamustele ning internetipõhise kauplemiskoha kasutamist. Muudatuse kaudne mõju veebikauplejatele seisneb selles, et ühtsed reeglid kõigis liikmesriikides võimaldavad laiendada piirilest tegevust ja teha tehinguid teiste liikmesriikide tarbijatega ühtsete reeglite alusel ja ilma täiendavate kuludeta.

Eelnõus kehtestatud veebikaupleja teavitamiskohustuse täitmiseks seoses otsingufunktsiooni võimaldamise ja järjestuse esitamisega ning juurdepääsu võimaldamisega teiste tarbijate hinnangutele, on kauplejatel vajalik täiendada oma veebilehte asjakohase kirjeldava teabega, mis nõuab kauplejalt vaid ühekordseid kulutusi. Lisaks peab internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja hakkama esitama teavet selle kohta, kas internetipõhises kauplemiskohas kaupa või teenust pakkuv kolmas isik on kaupleja või mitte, lähtuvalt kolmanda isiku avaldusest internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajale. Seega internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutajatel tuleb küsida igalt kauba või teenuse pakkujaks internetipõhist kauplemiskohta kasutada soovivalt isikult teavet tema õigusliku staatuse kohta ja avaldada vastav teave internetipõhises kauplemiskohas pakutavate kaupade või teenuste juures. Internetipõhise kauplemiskoha teenuse pakkujal ei ole kohustust kontrollida, kas kolmandast isikust kauba või teenuse pakkuja kvalifitseerub seaduslikult kauplejaks või mitte. Isikuid, kes tegutsevad kauplejatena, kuid esitlevad end tarbijana või jätavad muul moel vale mulje, et nad ei tegutse oma majandus- või kutsetegevusega seotud eesmärgil, rikkuvad TKS § 16 lg 8 punktis 22 sätestatud ja nõude rikkumise eest on võimalik määrata rahaline karistus.

Seoses internetipõhiste kauplemiskohtade läbipaistvusnõude ja kolmandast isikust kaupleja kohta teabe küsimise ning selle tarbijateni viimisega kaasnevad kulud internetipõhiste kasutajaliideste kohandamiseks. Komisjoni mõjuanalüüsis (lk 66)²⁴ on välja toodud, et avalikule konsultatsioonile väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate esitatud tagasiside alusel on internetipõhise kauplemiskoha läbipaistvusnõuete täitmise ühekordseks kuluks keskmiselt 2179 eurot (mediaankulu 50 eurot) ja jooksvateks kuludeks aastas 3887 eurot (mediaankulu 0). Ühtlustatud nõuded EL siseturul ja läbipaistvusnõue võimaldab tarbijatel selgelt aru saada, kes on lepingu teiseks pooleks ja seeläbi väheneb internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja risk olla vastutav lepingu täitmise eest. Seega peaks vähenema internetipõhise kauplemiskoha teenuse pakkuja kulud sellele, et selgitada olukorda tarbijatele, kui tekivad probleemid lepingu täitmisega. Kui tarbija teab, kellega lepingu sõlmib ja kelle poole probleemi korral pöörduda,

²¹ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-96-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

²² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/consumer-survey-2018-main-report_en.pdf

²³ <https://maksekeskus.ee/koroonakriis-on-kasvatanud-eesti-e-poodidest-ostjaid-ligi-50/>

²⁴ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-96-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

vähenevad eeldatavalt tarbija pöördumised internetipõhise kauplemiskoha teenuse osutaja poole.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti poolt 2018–2019 läbiviidud e-kaubanduse uuringu raames tuvastati ligi 5400 e-kauplejat, kelle tegevusalaks oli jaemüük posti või interneti teel²⁵. E-Kaubanduse Liidu hinnangul on aktiivseid veebikauplejaid 1500–2000²⁶.

Suurem osa neist on e-poed, kus kaupleja pakub ja müüb kaupa või teenust ainult enda nimel. Eelnõuga kavandatav muudatus 1 puudutab selliseid e-kauplejaid vaid juhul, kui nad võimaldavad anda hinnanguid nende poolt pakutavatele kaupadele või teenustele või oma tegevusele ja teevad antud hinnangud kättesaadavaks ka teistele tarbijatele. Sellisel juhul peab e-kaupleja veebilehel olema teave selle kohta, kas ja kuidas kaupleja töötleb tarbijate antud hinnanguid ja kuidas tagab, et kauba või teenuse kohta antud hinnang on seda toodet või teenust tegelikult ostnud tarbijalt. Asjakohase kirjelduse koostamine ja selle veebilehel kättesaadavaks tegemine on e-kauplejale ühekordne tegevus. Sellega seonduv kulu ei ole eelnõu autorite hinnangul märkimisväärne kulu.

E-Kaubanduse Liidu veebilehel²⁷ esitatud andmete alusel on liidu liikmeteks 23 veebikaubamaja. Mitte kõik neist ei ole internetipõhised kauplemiskohad, samas ei pruugi mõned internetipõhised kauplemiskohad olla E-Kaubanduse Liidu liikmeteks. Internetipõhiste kauplemiskohtade ja võrdlusportaalide täpne arv ei ole teada, kuid hinnanguliselt on neid 5–10.

Muudatus 1 mõjutab kaudselt järelevalveasutust, kelle ülesandeks on teostada järelevalvet eelnõuga kavandatavate nõuete täitmise üle. Ebaausate kauplemisvõtete regulatsiooni täitmise üle teostab järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. Eelnõuga kavandatavad läbipaistvusnõuded peaks eelduslikult vähendama tarbijate pöördumisi ameti poole, et teha kindlaks tarbija sõlmitud lepingu teine pool. Suurem selgus selles osas, kes on konkreetse pakkumise taga, võimaldab tarbijal probleemi korral pöörduda otse selle isiku poole. Kui enne lepingu sõlmimist on tarbijale teada, et lepingupooleks on erasik ja mitte kaupleja, siis vähendab see hilisemaid alusetuid pöördumisi ameti poole.

Samas eeldab digitaalses keskkonnas toimuva üle järelevalve teostamine ka selleks asjakohaste ja sobivate vahendite olemasolu. EL komisjon on uues tarbijakaitse tegevuskavas²⁸ seadnud prioriteediks riiklike ametiasutuste suutlikkuse suurendamisele suunatud meetmete rahastamise. Komisjonil on kavas rahastada „E-Lab“-i loomist, mis ühtsel platvormil pakuks kõrgetasemelistel IT-lahendustel põhinevaid töövahendeid, mida riiklikud ametiasutused saaksid kasutada veebipõhiste uurimiste läbiviimiseks.

Muudatusega 2 kehtestatakse suuremad karistused tarbijakaitse normide rikkumise eest. Muudatusel on kaudne majanduslik mõju nii kauplejatele kui tarbijatele. Muudatus ei mõjuta otseselt õiguskuulekaid kauplejaid.

Mõju tarbijatele seisneb selles, et suuremate karistuste heidutav mõju kauplejatele vähendab eelduslikult kaupleja õiguserikkumisi, mis ühelt poolt suurendab tarbijate kindlustunnet ning vähendab nende võimalikku majanduslikku kahju. Muudatus aitab kaasa tarbijakaitse normide paremale järgimisele ning võimaldab EL tarbijakaitsealase koostöövõrgustiku tõhusamat tegevust piiriüleste rikkumiste ärahoidmiseks

---

²⁵ https://www.ttja.ee/sites/default/files/ettevotjale/e-kaubanduse_uuring.pdf

²⁶ <https://e-kaubanduseliit.ee/eesti-e-kaubanduse-statistika/>

²⁷ <https://e-kaubanduseliit.ee/liidu-liikmed/>

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0696&from=EN>

Mõju õiguskuulekatele kauplejatele väljendub selles, et tarbijate kindlustunde suurenemine suurendab ka nende tehtavate tehingute arvu. Suuremate karistuste heidutav mõju aitab tagada ausamat konkurentsi.

7. SEADUSE RAKENDAMISEGA SEOTUD RIIGI JA KOHALIKU OMAVALITSUSE TEGEVUSED, EELDATAVAD KULUD JA TULUD

Eelnõuga kavandatava seaduse rakendamisega ei kaasne täiendavaid riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevusi. Samuti ei kaasne seaduse rakendamisega täiendavaid kulusid ja tulusid.

Arvestades e-kaubanduse jätkuvat laienemist ning digitaalsete võimaluste kasutamist uute ärimudelite loomiseks, on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile vajalikud ajakohased vahendid ja oskused õigusaktides kehtestatud nõuete täitmise kontrollimiseks ja rikkumiste lõpetamiseks elektroonilises kaubanduses.

8. RAKENDUSAKTID

Eelnõu sisaldab volitusnormi täpsemate nõuete kehtestamiseks kauba müügi- ja ühikuhinna avaldamise ning hinna alandamisest teavitamise kohta. Volitusnormi alusel muudetakse ministri määrust kauba ja teenuse hinna avaldamise kohta ning kehtestatakse nõuded kauba hinna alandamisest teavitamise kohta²⁹. Muudatusega on kavas üle võtta direktiivi 2019/2161 artikkel 2, millega muudetakse direktiivi 98/6/EÜ.

9. SEADUSE JÕUSTUMINE

Eelnõuga kavandatava seaduse jõustumise ajaks on plaanitud 2022. aasta 28. mai. Seaduse jõustumise tähtaeg tuleneb direktiivi 2019/2161 kohaldamise tähtajast. Direktiivist tulenevaid norme kohaldatakse alates 28. maist 2022. Direktiivi järgimiseks vajalikud normid tuleb vastu võtta hiljemalt 28. novembriks 2021.

10. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE, HUVIRÜHMADE KAASAMINE JA AVALIK KONSULTATSIOON

Eelnõu koostamiseks ei korraldatud avalikku konsultatsiooni ega koostatud väljatöötamiskavatsust. Kuna direktiivi siseriiklikusse õigusesse üle võtmine on liikmesriikidele kohustuslik, siis tuginedes hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lõike 2 punktile 2 ei ole eelnõu kohta koostatud väljatöötamiskavatsust ega kontseptsiooni.

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Rahandusministeeriumile, Maaeluministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Kaupmeeste Liidule, Eesti E-Kaubanduse Liidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Eesti Pangaliidule, Eesti Kindlustusseltside Liidule, Eesti Liisingühingute Liidule, Finantsinspeksioonile, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Eesti Tarbijakaitse Liidule, MTÜ-le Tarbijate Koostöökoda.

Algatab Vabariigi Valitsus

---

²⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/111022016017?dbNotReadOnly=true>